

Partnerpäeva töötubade lühikokkuvõtted

28.05.2019

1. Metsandus ja looduskaitse

Kuidas leitakse tasakaalupunkt?

Peamine probleem liigsed raiemahud ja –viisid - vales kohas sh kaitsealadel, kasutatav tehnika liiga suur ja seda tuleks piirata. Toodi välja ka kevad-suvise raierahu vajadus ja seda ka turismisektori poolt.

Seadused ja ametnikud on süüdi looduse hävitamises, kuna seadusandlus võimaldab raiet.

Sõnad ajavad segadusse. Raieküpsuse ja metsa istutamist termin, nt minna üle metsa vanusele ja puude istutamisele.

Ministeeriumis puudub riikliku järelevalve osakond. Kohalik omavalitsus ei teosta järelvalvet, suunatakse Keskkonnainspektsiooni.

Keskkonnaõiguse Keskuse (KÕK) LIFE projekt - Natura võrgustiku konfliktide lahendamine – kui keegi soovib midagi teha või tegevust keelata, KÕK teab lahendust.

Metsanduse arengukava peaks nimetama ümber keskkonnaarengukavaks.

Loodusturism hüvitab metsade raie vähendamise, kui seda teha piisavalt kiiresti.

Loodusharidus – lapsed ei käi metsas – samas korraldame looduskaitsekuu raames loodusretki ja toetame seda KIK keskkonnateadlikkuse programmist.

Huvirühmade omavaheline koostöö on kesine, EMA näitel ei osale puidutööstus nende üritustel.

Partnerpäevadele tuleks edaspidi kaasata ka teisi ministeeriume, kuna keskkonnavaldkond on kõige tähtsam ministeerium.

2. Kalandus

Tehti ülevaade 2018 harrastuskalapüügi uuringust – palju põnevaid fakte:

- 170 000 harrastajat;
- püütakse peamiselt õngedega (spinning);
- 82% juhtudest saadakse saaki;
- püütakse tuhandeid tonne kala;
- rahaline maht sektoril ca 50MEUR aastas.

Väga suur harrastajate hulk nõuab nendega arvestamist! Leiti, et Põllumajanduse ja Kalanduse Arengukava kuni 2030 (PÕKA) on liiga üldine, et nii suurt valdkonda juhtida. Soovitakse, et PÕKAs toodud harrastusega seotud eesmärgid rohkem lahti kirjutatakse.

Tekkis ka palju erinevaid mõtteid:

- harrastuspüük kui avalik teenus – varud, infra ja info kvaliteet;
- sektori negatiivsete mõjude vähendamine keskkonnale – kalakoguste piiramine (varu+eetika), kalade ülemmõõdud, kalastajate eetikakoodeks, intensiivsem töö noortega;

- koostöö kutseliste kaluritega - püütakse ühist ressursi, seega üldhuvi ühine; samuti koostöökohti varude taastamisel nt koelmute taastamine, paisud jne;
- õigusaktide, lubade soetamise ja aruandluse lihtsustamine;
- koostöö riigiga – kalakaitse ja igaühe looduskaitse, mahukad ühisaktsioonid (Peipsi puhtaks, kaldad puhtaks, kudejõgede kaitse).

3. Vesi ja meri

Uue ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seaduse eelnõu menetluse edasine ajakava ja peamised sisulised muudatused.

Eelnõu eesmärk on tagada jätkusuutlik nõuetekohane ÜVVK teenus mõistliku teenuse hinnaga. Uued käsitletavat teemad:

- ohtlike ainete vähendamise meetmed, sh eelpuhastite rajamise kohustus;
- ÜVVKga liitumise kohustus;
- üle 2000 ie reoveekogumisalal puhgimisteenuse osutamine ÜVVK teenuse hinnaga;
- nõuded joogivee- ning reoveekäitlusrajatiste töö eest vastutavatele isikutele;
- veehinna vaidlustamine.

Edasine tegevuskava:

Eelnõu on läbinud kooskõlastusringi ministeeriumite ja huvigruppidega, kuid eelnõu on kavas saata kõigile teistkordsele kooskõlastusringile koos tehtud märkuste arvestamise/mittearvestamise tabeliga 2019. aasta III kvartalis.

Arutelu:

Partnerid tõid välja reovee kogumismahutite tühjendamise ja puhgimisteenuse osutamisega seotud probleemid ning vajaduse seda valdkonda paremini reguleerida. Näiteks pole tagatud puhgimisteenuse piisav kättesaadavus ning pole kontrollitav, millist reovett tegelikult puhgitakse. On juhtumeid olnud, kus tööstusest puhgitakse hoopis vedeljäätmeid või setteid, mille reoveepuhastisse sattumine ohustab puhastusprotsessi.

Lepiti kokku, et Keskkonnaministeerium korraldab koosoleku, kuhu kutsutakse antud teemaga seotud partnerid ning koos arutatakse, millised on võimalused puhgimise valdkonda korrastada. Kas on vajalik järelevalve tõhustamine, tõhustada korralduslike meetmete rakendamist või valdkonda täiendavalt reguleerida.

Toodi ka välja, see, et keskkonnatasude seadus on teatud juhtudel ebaproportsionaalselt range, nt ohtlike ainete keskkonda juhtimisel piirväärtuste ületamisel kaasneb 100-kordne saastetasu, mis on väga suur ning nende ohtlike ainete sisaldus heitvees ei ole vee-ettevõtja poolt 100% kontrollitav.

Lepiti kokku, et Keskkonnaministeerium analüüsib võimalusi selle põhimõtte ümbervaatomiseks.

Eraisikute ÜVVK-ga liitumise ja kohtkäitluse rahastamine

KKM poolt anti järgmine ülevaade:

- alates 2017. aastast antakse toetust eraisikutele vee- ja kanalisatsioonitaristuga liitumiseks üle 2000 ie RKA-del;
- toetuse eelarve on 10 mln EUR ning sellest on rahastamisotsuseid tehtud 3,6 milj EUR eest 1231 taotlusele;

- Vabariigi Valitsuse koalitsioonilepingus on ühe eesmärgina ette nähtud laiendada puhta joogivee kättesaadavust tagavaid programme ka madalama reostuskoormusega aladel.

Uue veeseaduse alamaktide menetlus

Partnereid informeeriti, et uus veeseadus jõustub 2019. aasta 1. oktoobril ning selleks aja peavad olema kehtestatud ka kõik veeseaduse alamaktid. Kuna tähtaeg on oktoobris, siis paratamatult satub mõnede eelnõude kooskõlastamine ka puhkuseperioodile. Keskkonnaministeerium palus selles osas partneritelt mõistvat suhtumist. Kuna tegemist on valdkonna kodifitseerimisega, siis põhimõttelisi muudatusi ei ole alamaktidesse planeeritud.

Ohtlike ainete uuring

KKM informeeris, et käivitunud on ohtlike ainete uuring, mille raames vaadatakse üle Eesti pinnaveekogudele seatud ohtlike ainete kvaliteedi piirväärtused. Uuringu tulemused on aluseks heitvee ja reovee ohtlike ainete piirväärtuste ülevaatamisele. Uuring valmib järgmise aasta teises pooles. Uuringu tulemusi on kavas tutvustada enne töö aruande lõplikku valmimist ka partneritele.

4. Ringmajandus

Ringmajanduse strateegia koostamisest

Eesti on võtnud eesmärgiks 2021. a. alguseks välja töötada Eesti keskkonnanstrateegia 2035 uuendamise raames ka eraldiseisva ringmajanduse tegevuskava, mis paneks paika raamistiku just Eesti ringmajanduse eesmärkidele. See hõlmab endas ka senist riigi jäätmekava, mille kehtivus lõpeb 2020. a. Tegevuskava koostamiseks tellib Keskkonnaministeerium ka uuringud, et tuvastada, missugune on Eestis ringmajanduse hetkeseis. Tegevuskava koostamisel on keskne arutelu partneritega, sest ringmajanduse puhul tegemist on kõiki eluvaldkondi mõjutava ühiskonnamuudatusega.

Jäätmedirektiivide ülevõtmisest

Jäätmete valdkonnas on hetkel kõige ajakriitilisemad tegevused seotud erinevate direktiivide ülevõtmisega. Jäätmepaketi ülevõtmise tähtaeg on 5. juuli 2020. Selleks valmistab Keskkonnaministeerium ette eelnõud ja eeldatavasti saab need konsulteerimiseks välja saata 2019. a septembris ja eelnõud Vabariigi Valitsusele esitada 2020. a jaanuaris. Ajakriitiline on kindlasti ka olmejäätmete sihttasemete saavutamise eesmärk, milleks on 50% juba aastaks 2020. Selleks tuleb astuda kiireid samme ja vastavad ettepanekuid tutvustati 29. mail eraldiseisval üritusel. Lisaks jõustub juulis ühekordse plasti direktiiv ning sellega seoses tuleb algatada uus direktiivi ülevõtmise protsess. Olulised muudatused nt teatud ühekordsete toodete turule laskmise keeluga seoses tuleb rakendada juba 2021. a suvel.

Maapõu

„Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ on välja toodud, et riigil tuleb maapõueressursside kasutamise paremaks planeerimiseks ja varustuskindluse tagamiseks koostada ning regulaarselt uuendada maavarade vajaduse prognoos nii geograafiliselt kui ajaliselt. Eestis on praegu majanduskasvu periood ning seoses hoogustunud ehitustegevuse ja mitme suurema ehitusprojektiga - Rail Baltic, Tallinn-Tartu maantee - on nõudlus ehitusmaavarade järele oluliselt suurenenud. Pikaajaliselt varustuskindlust taganud maardlad, eriti kõrgemargilise lubjakivi maardlad, hakkavad ammenduma. Seetõttu on oluline leida uusi võimalusi suurenenud nõudluse rahuldamiseks, eriti

Tallinna ümbruses. Alustame nii riigi maavarade varustuskindluse määramise juhendi uuendamise kui ka Harjumaa piirkonna maavarade teemaplaneeringu kootamisega.

Põlevkivi arengukava

„Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava aastateks 2016–2030“ elluviimiseks on koostatud rakendusplaan aastateks 2016-2019. Seega on vajalik seada uued prioriteetsed tegevused aastateks 2020-2024 ja oleme alustanud selle koostamist.

KOTKAS eelnõu menetlemine ühtse keskkonnanaloo ja seda toetava infosüsteemi terviklikuks ellurakendamiseks

Vabariigi Valitsuse 100 päeva tegevuskavas on Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (KOTKAS II eelnõu / keskkonnanaloo eelnõu) menetlus. KOTKAS on keskne infosüsteem keskkonnanalude ning registreeringutega seotud teenuste pakkumiseks, kus kasutaja saab kõik info ühest kohast. Ühtse keskkonnanaloo idee on lihtne – ühendada üheks tervikuks senised valdkondlikud load - jäätmeluba, õhusaasteluba, vee erikasutusluba, kaevandamisluba, keskkonnakompleksluba, ohtlike jäätmete käitluslitsents, kasvuhoonegaaside heitkoguste luba. Vähendame bürokraatiat läbi loa menetluste ja välja antud keskkonnanalude vähenemise. Enne muudatust on kehtivaid lubasid 4700, muudatuse järel 2000 vähem. Kasu on võimalik saada ligikaudu neljandikul keskkonnanaloo omanikest - 620 isikul. Kaovad ka 158 ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja 46 kasvuhoonegaaside heitkoguste luba. Nemed saavad samad kohustused täita keskkonnanalooaga.

Koostööpartnerite põhisõnumid

Koostööpartnerid tegid ettepanekuid selleks, et töötada välja riiklik plaan aheraine kasutuse suurendamiseks. Samuti peeti oluliseks, et keskkonnanalude tingimused toetaksid ka innovatsiooni ja ei oleksid nt ressursipõhised, vaid pigem saaste piirväärtuste põhised ehk tehnoloogianeutraalsemad. Vaja on leida tasakaal ka toote ja jäätmete regulatsiooni koosmõjus, sest ringmajanduses on ressurss mõlemal juhul sisuliselt sama. Samuti peeti oluliseks ringmajanduse keskse kodulehe avalikustamist. Jäätmedirektiivide ülevõtmise puhul tekitas muret lühike ajavahemik ja juhiti tähelepanu, et ka Euroopa Komisjon on hilinendud direktiivide rakendusaktide väljaandmisega.

5. Kliima ja välisõhk

Ministeerium tegi ettekande kliima ja välisõhu saasteainete vähendamise eesmärkidest aastaks 2050 ja 2030. Tõdeti, et eesmärged on võimalik saavutada vaid sektorite vahelises koostöös ning kaasates ettevõtteid ja kohalikke omavalitsusi.

Arutleti selle üle, kuidas viia kohaliku tasandi planeerimisse sisse kliimaeesmärkide saavutamise. Seejuures rõhutati info jagamise ja hea kommunikatsiooni tähtsust.

Kliimaeesmärkide saavutamisel on olulised investeeringud küll suurtes sektorites nagu energeetika ja transport, kuid samas tuleb arvestada ka väiksemate valdkondade panusega ja potentsiaaliga.

Tegelema peaks uute tehnoloogiate ning nende väljaarendamise toetamisega. Oluline on hinnata, kuidas need mõjutavad ettevõtete ja kogu majanduse konkurentsivõimet.